

AKO ĎALEKO SI SA DOSTAL?

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Edukačná Aktivita 2

Čistá škatulka

Kvalitné potraviny sú pre hnutie Slow Food *také, ktoré sú dobré, čisté a poctivé.*

Potraviny sú *čisté*, ak berú ohľad na Zem, nespôsobujú znečistenie, neplytvá sa nimi a nespotrebnujú priveľa prírodných zdrojov na svojej ceste z poľa na stôl. Potraviny sú *čisté*, ak je systém zásobovania nimi do veľkej miery prirodzený a udržateľný. Potraviny sú *čisté*, ak neohrozujú čistotu ovzdušia, vody a pôdy a z dlhodobého hľadiska umožňujú vode, vzduchu a pôde nepretržite vytvárať život.

Čisté potraviny nezanechávajú za sebou „špinavú stopu“. Boli vyrobené bez použitia nadmerného množstva fosílnych palív, nespôsobili odlesňovanie, neboli dovezené na stôl z opačnej strany planéty, sú sezónne a nie sú zabalené vo viacerých obaloch. Nezabúdajme na to, že každý z nás môže svojimi každodennými potravinovými voľbami pomôcť chrániť planétu.

Spotrebiteľ si musí uvedomiť, že hoci sú „čisté“ potraviny drahšie, sú prospešné pre jeho zdravie i zdravie budúcich generácií.

Príprava a nastavenie

- Zadovážte si rôzne druhy ovocia a zeleniny, ktoré nepochádzajú z vašej krajiny. Nesmú byť voľné, ale balené a s plným označením, napr. cesnak z Číny, paradajky z Maroka, šalátové uhorky z Belgicka, a iné podľa dostupnosti)
- Vytlačte obrázky mapy sveta a dopravných prostriedkov, priložené v dodatkoch.

Opis aktivity

Rozdeľte žiakov na skupiny s rovnakým počtom členov a dajte každej skupine balené ovocie alebo zeleninu, vytlačenú mapu sveta a dopravné prostriedky, a kancelárske potreby. Každá skupina skúma ovocie alebo zeleninu, ktoré dostala, a zisťuje, čo to je. Potom si prečítajú údaje na etikete, aby zistili miesto pôvodu.

Potom označia na mape sveta krajinu, v ktorej žijú, vyfarbia geografickú oblasť, v ktorej sa nachádza, a napíšu nad ňu: „Tu sme my“. Potom vyfarbia krajinu pôvodu, napíšu k nej názov potraviny a spoja obe krajiny šípkou. Ak sú deti veľmi malé, môžete im dať mapu sveta s už napísanými názvami krajín. Žiaci sa snažia predstaviť si cestu, ktorú potravina absolvovala, aby sa dostala do supermarketu a napokon do triedy. Aké dopravné prostriedky boli pri ceste použité? Žiaci prechádzajú po celej trase a prilepia alebo nakreslia na mapu dopravné prostriedky, ktoré podľa nich boli použité v jednotlivých fázach prepravy (napr. nákladné auto na ceste z poľa do prístavu alebo na letisko, loď alebo lietadlo pri prechode cez oceán, nákladné auto alebo vlak na ceste z letiska do supermarketu, osobné auto zo supermarketu domov). Cieľom aktivity nie je ani tak nájsť správne odpovede, ako zamyslieť sa nad vplyvom prepravy potravín na dlhú vzdialenosť na životné prostredie.

Učiteľ zdôrazní, že výrobok bol pravdepodobne zabalený na inom mieste, ako je miesto jeho pôvodu. Ak je to tak, nachádzajú sa obe miesta v tej istej krajine? Koľko jednotlivých úsekov prešla potravina na svojej ceste?

Aby boli potraviny čisté, nie je dôležitý iba spôsob ich pestovania a spracovania, ale aj doprava, ktorá musí byť udržateľná.

Potom učiteľ vysvetlí, čo sú to lokálne potraviny a prečo je dôležité, koľko kilometrov precestujú. Zdôrazní, že je lepšie, keď ich kupujeme od lokálnych výrobcov, ktorí rešpektujú životné prostredie, a objavujeme tak miestne druhy ovocia, zeleniny a zvierat, rovnako ako tradičný chlieb, syr, mäsové výrobky, zákusky a sladkosti. To je ďalší spôsob, ako môžeme prispieť k zachovaniu biodiverzity.

Učebné pomôcky

Vytlačené obrázky mapy sveta a dopravných prostriedkov (pozri dodatky), pastelky, fixky, ceruzky, lepidlo, nožnice a balené ovocie alebo zelenina pre každú skupinu.

Additional teaching aids

- Petrini C., ***Národ pomalého jedla: Prečo naše potraviny musia byť dobré, čisté a poctivé.*** Rizzoli 2013.
- Peter Newton, ***„Cestujúce potraviny: ako chutí hovädzie, ktoré prešlo tisíce kilometrov?“*** (anglicky) <https://www.youtube.com/watch?v=sfBzwBxl-zQ>
- Birke Baehr, ***„Čo je zlé na našom potravinovom systéme“*** (anglicky so srbskými titulkami) https://www.ted.com/talks/birke_baehr_what_s_wrong_with_our_food_system#t-294970

Dodatky

Mapa sveta a dopravné prostriedky (na vytlačenie).